

עין משפט גַר מִצוּחַה
נא א ב ג מיו"ט פ"ג מהלכות יו"ט הלכה יד סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקו סעיף ב : גב ד ה ו ז מיו"ט פ"ד מהל' יו"ט הלכה כג כד סמג לאוין עס טוש"ע א"ח סימן שג סעיף ג ד וסימן תקח סעיף א : א ח מיו"ט פ"ה מהלכות יו"ט הלכה א סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן שג סעיף ה ופי' תפי' סעיף ח [ט]

רבינו חננאל

אתא לאשמועינן, ולאפוקי מתניתא הוא דאחא.
דרש רבה בר רב הונא זוטרי בנהרדעא הלכה שוין קמח, כלומר פעם שניה בירוט. אמר להו רב חמא אמרו ליה שקילא טיבותך שדי אחורי, כלומר שיחתה דברין הטובים במקום קוצים. וכי להוראתך צריכין כבר צא וראה כמה כבדות סובכות בנהרדעא כל אחת כבדת בנפח וטבכרה. דביחתו דרב יוסף היתה כבדת באחורי הנפה, כלומר בנפח מהופכת על פיה והקמת על גבה, א"ל חזי דאנא ריפתא מעלייתא בעינא, כלומר מותר לגפות דכרכי. ודביחתו דרב אשי הות נחלא אנבא דפתורא. כלומר בשינוי. ואמר רב אשי בתו של רמי בר אבא היא אילו לא ראתה בבית אביה לא היה עושה. ואמר אדם לחביתו תן לי ביצים ואגוזים במנין שכן דין בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו. ת"י הולך אדם אצל טבח הרגיל אצלו ואומר לו תן לי גב אחד או דין אחד כו'. וכן אצל חנוני ואומר לו תן לי ככר אחד או קלוסקא אחת כו'. וכן אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר תן לי כ' ביצים ג' אגוזים ו' אפרסקין ב' רמונים אחרג אחד, ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח. פירוש לא יאמר לו יש לך עלי (ב) (ג) כסף תן לי בכסף אחד נעשה לך עלי ב' כספים, זהו פירוש סכום מקח. סכום מנין יאמר לו יש לך ג' אגוזים תן לי עכשיו ג' אחרים הרי יש לך מאה.
הדרן ערך אין צדין המביא כדי יין ממקום כו'. לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתיפיו לפניו. המוליך חבין לא יפישל הקופה לאחריו אבל נוטלה בידו.

א) נחלה דל"ג יש לך עלי ספף אחד תן לי בכסף אחד נעשה לך עלי ט'.

כמו:

שמואל הלכה למעשה אתא לאשמועינן. פי' דאס יבא שום אדם

לשאול לנו כיצד יעשה אומרי' לו הוראה לאסור אבל אם אנו רואין שום אדם שנוהג היתר בדבר אין אנו זריכין למחות בו ולפי זה א לא פליג שמואל ארצ דתרווייהו מודו לאסור למעשה מיהו זה"ג פירש ושמואל הלכה למעשה אחא לאשמועינן ופליג אצרייתא ופליג ארצ ויש שפוסקין כשמואל ואע"ג דהלכה כרצ באסורי מ"מ מדאמר סתמא דהש"ס שמואל הלכה למעשה אחא לאשמועינן משמע דהלכה כותיה ויש פוסקין כרצ משום דהלכה כרצ באסורי וכ"ש הכא דהא תנא [דצין שמואל כותיה דרצ ואומר ה"ר שמואל מאייביר"א דלפי' למ"ד דהלכה כרצ מ"מ אסור לנו בזמן הזה למדוד משום ליעול חלה צעין יפה דדוקא ציימין שהיו מפרישין חלה אחת מכ"ד ונותנין לכהן שייר לומר דמותר משום עין יפה אבל אנו שאין מפרישין כי אם מעט אפילו מעיסה מרובת ואותו מעט נמי אינו נאכל אלא נשרף אין למדוד דלא שייכא סברא דקאמר הכא כדי שטעול חלה צעין יפה אלא יש לנו לשער מאומד שמתיה צריח כשיעור משום הברכה וכן צפסח נמי יש ליזהר מלמדוד ביום טוב למנות ב זריץ לעשות פחות מכשיעור ולא ימדוד צמדה שעשה למדוד צחול צלמוטס אלא יפחות או יוסיף. אם המדה קטנה:

אנבא דפתורא. פ"ה אחורי השלחן כמו אנבא דמהולתא ואפשר לפרש ע"ג השלחן ממם וחשיב שני לפי שדרך לרקד בעריצה ומ"מ אין להמיר תחלת הרקדה על ידי שני דהא אשונין דצרייתא קאי ורשצ"ס פירש דע"י שני אין לחלק ויש לסמוך עליו לענין להמיר לשפחה נכרית תחלת הרקדה ע"י שני אבל אנו לעצמנו אין לסמוך:

אצל חנוני הרגיל אצל. צין הוה נכריד צין ישראל דלין לחלק רק היכא^ה דליכא חששא דמחזר או נולד: **שלא יזכיר** לו סכום מדה. פי' רש"י קב או קצים וסכום מקח שלא יאמר לו תן לי אגוזים צדינר אחד או צנים וקשה ^ה דפשיטא דאסור ועוד אמאי קאמר סכום

מדה ה"ל למימר וצלדז שלא יזכיר מדה ותו לא לכן נ"ל כר"ח דגרים סכום מנין וקאי אלעיל וה"פ אמרת דליך אדם אלל חנוני הרגיל אללו ויאמר לו תן לי ה' אגוזים או ו' אפרסקין וצלדז שלא יזכיר סכום מנין שלא יאמר לו תן לי ו' אגוזים וכבר נתת לי ג' ואם כן אני חייב לך מ' צין הכל אבל רבי שמעון אומר וצלדז שלא יזכיר סכום מקח שלא יאמר ^ה לו תן לי אגוזים צדינר נתת לי כך ואם כן אני חייב לך מכל י"ב פשיטין אבל סכום מנין שרי ^ו וכן איתא בתוספתא וזה"ג מכאן יש ליזהר שלא להזכיר אפילו סכום מנין לפי שדומה למקח וממכר:

אין צדין פרק שלישי ביצה

אין שונין קמת. שרקדו מאתמול וצא לשנותו צנפה ליפותו אין שונין דאפשר לו מאתמול: **שונין**. דליכא טרחא ודבר הנראה הוא שזו היא פעם שניה ואין זה כמרקד לצרור: **סני סנא קמיה דרבינא אין שונין**. ואפילו נפל לתוכן צרור או קיסם אלא בודק הקסמין והצרורות וצוררן

צידיו: כל שכן דאסור. דמחזי כצורר וצורר אב מלאכה היא כהרקדה והשניה אינו מרקד שהרי נראה שהכל יוצא ואין כאן צדין: **לאצא**. לחברי: **שקילא טיבותיך**. אין אנו מחזיקין לך טובה בכך נטולה היא טובתך ומוטלת על הקוצים. טיבותיך גריד"ר צלע"ז: **מהולתא**. נפות: **הדרן צנחדעא**. שכולן יודעות שמותר: **אנבא דמהולתא**. באחורי הנפה כדי לשנות: **רפתא מעליתא**. אי את צריכה לשנות דשוין קמח ביום טוב: **אנבא דפסורא**. אחורי השלחן שיש לו מוך שקורין טורנדוייר"א והיא היתה שונה הקמח על אחוריו משום שני: **הא דידן**. זו אשתי צרתיה דרמי בר חמא היא: **מרא דעונדא**. מדקדק צנמעשו: **רועה**. זה המגדל צהמות ופעמים שמוכר מהן: **הרגיל אללו**. שמתוך שרגיל אללו מאמיני ונותנו לו צלא פסוק דמיס: **פטס**. המפטס עופות. לשון משמין: **סכום מדה**. קב או קצים: **סכום מקח**. דמיס:

הדרן ערך אין צדין

המביא. **ממקום למקום**. צמון הסתום או ע"י ערוב: **לא יציאם בסל וצקופס**. לתת שלש ולרבע צמון קופה וישאם משום דנראה כמעשה דחול לשאת משאות: **אצל מציא על כספו**. אחת או שתיס דמוכר דלאורך י"ט: או לפניו. צידו: וכן המוליך אם הסנן. להסך או לצממה לא יפישל קופה לאחריו דגנאי יו"ט ^ה שנראה כמתכוין למלאכה רבה או להוליך למקום רחוק כדרך חול: ומתמילין

המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתפו ו או לפניו וכן המוליך את התבין לא יפישל את הקופה לאחריו אבל מביאה הוא בידו ו ומתחילין בערמת

הרגיל אצלו ואומר לו תן לי אגוזים וכלדז שלא יזכיר סכום מנין שלא יאמר לו תן לי אגוזים צדינר נתת לי כך ואם כן אני חייב לך מ' צין הכל אבל רבי שמעון אומר וכלדז שלא יזכיר סכום מקח שלא יאמר ^ה לו תן לי אגוזים צדינר נתת לי כך ואם כן אני חייב לך מכל י"ב פשיטין אבל סכום מנין שרי ^ו וכן איתא בתוספתא וזה"ג מכאן יש ליזהר שלא להזכיר אפילו סכום מנין לפי שדומה למקח וממכר:

הדרן ערך אין צדין

המביא כדי יין וכו' **לא יביאם בסל**. ותימה דאמרין צצצת פי' מפנין (דף קכו: ושם) מפנין ד' קופות או ה' וכ"ש שיהא מותר צי"ט וי"ל דהתם מיירי ^ה שאינו יכול להוציא לחוץ: ואין רואין אותו וע"כ מותר והכא מיירי ציו"ט שיכול להוציאו לחוץ^ה ורואין אותו וע"כ יהא אסור שהרואה אותו אומר לנורך חול מציא אותם ולהכי אסור ומ"מ קשה דאמר אבל הוא מציא על כתפו אלמא משמע דמרצה בהלוכא עדיף וקאמר התם צמסכת צצת ^ו למעוטי בהלוכא עדיף ויותר טוב להציאן צצל או צקופה צצפס אחת מלהציאן כל אחת צצמי עצמה וי"ל דלמה דפי' ניחא דהתם מיירי צצצת דלא הוי כעובדי דחול שאין מטלטל כי אם מזוית מזוית צאותו צית^ה ולכן קאמר למעוטי בהלוכא עדיף טפי משום טרחא יתיראי אבל הכא מיירי ציו"ט^ה משום טרחא יתירא לא קפדינא אלא משום דמחזי דעציד כעובדי דחול וא"כ עדיף טפי לאפושז בהלוכא ויעשה דרך שנוי כי היכי דלא תחזי דעציד כעובדי דחול ופעמים נמי דאסור לאפושז בהלוכא אע"ג דממעט צמשאוי כיון שאין משנה מדרך חול:

דדורו

אלא ע"י שינוי. שם. טו. שאין דרכו בחול להרבות משאוי בביתו אלא מעט מעט הוא מוליכו למקום שירצה. שטיס. י. אע"ג דאמרין כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור, לא דמי להכא דאפילו אם יראו אותו בביתו נושא בקופה לא מחזי כעובדא דחול. מוס' דהל"ש שנת קס. ד"ה צלרנע. יא. ממקום למקום, שדרוכו בחול לאפשרי משאוי כדי שלא יתבזה פעמים שלש או מרבה בהלוכא. שטיס.

מסורת הש"ס
א) [נכרית כד. וס"ג] ב) [שבת סג: כמות נג: צ"ק פג. צ"מ סג:] ג) [למקן צב: ג]. ד) [שבת לו: חולין ק: ג]. ה) [תוספתא פ"ג ועיין תוספות דהבא ד"ה שלא חסירן, ו] בירוש' ל"ג חה א, ו] [שבת קמג, ח] חה קשה לפי רש"י דמתשיז זה למקח וממכר קשה פשיטא משא"כ לפי ר"ח דלא נחשב למקח רק אם מוזכר סך הכל אבל אם אומר תן לי צדינר סתם לא נחשב למקח לא קשה פשיטא דהא קמ"ל דבסתם שרי ועי' רש"א ומהרי"מ, ע' בשרין דלא גרס ליה, ע' (נפי' מוס' שנת קמט. ד"ה גני חצורה ומוס' צ"מ עה. ד"ה גני וכו'), דף קקג,

הגהות הב"ח
א) רש"י ד"ה וכן וכו' דגנאי יו"ט הוא שנראה: (ב) תוס' ד"ה המציא וכו' וי"ל דהתם מיירי בשבת שאינו יכול:
גריד"ר [גריד"ן]. הכרת טובה. טורנדוייר"א. [טורנדוייר"א]. חלק (של שולחן) שאפשר להפרידו.

לעיו רש"י
גריד"ר [גריד"ן]. הכרת טובה. טורנדוייר"א. [טורנדוייר"א]. חלק (של שולחן) שאפשר להפרידו.

מוסף רש"י
הלכה למעשה. להורות על המעשה (ע"ז עד.). מרא דעובדא. מדקדק צנמעשו (שבת דז:) זכיר צנמעיס טויס (חולין ק:).

מוסף תוספות
א. מצינו לפרושי דרב דשרי לאו הלכה למעשה קאמר ולא פליגי. רל"ש במידה טו. ב. במידה המתוקנת מערב יום טוב. מ"פ. ג. וטוב לפחות מכשיעור יותר מלהוסיף, לפי שאין לשיין בבת אחת יותר מחמשה רבעים קמח (כדאי' פסחים מח, א). ובשאר ימים טובים, טוב להוסיף מאומד, כדי להוריח הברכה מכל מקום מן הפרשת חלה. שם. ד. שאפשר לקחת אפילו מנכרי עובדא דליפתא דבפרק בכל מערבין (מ' א). רש"י. ה. שיש לחוש שנעקר אותו היום מן הקרקע כגון שיש מאותו המין במחזר. שטיס. ועי' צ"ן. ו. שנראה כעושה להשלים המכר אלא אומר לו תן לי עשרים אגוזים סתם. מוס' הל"ש שנת קמט: ד"ה גני חצורה. ז. ל"ה אלא משפנה הדגן מקרן לקרן מפני ביטול בית המדרש וליכא למיסר משום עובדי' דחול. הוצ"ר. ח. מדה"י ל"ה במקום שהרבים רואים איכא למיסר משום שנראי כעובדין דחול ולא התירו

^[1] אלא ע"י שינוי. שם. טו. שאין דרכו בחול להרבות משאוי בביתו אלא מעט מעט הוא מוליכו למקום שירצה. שטיס. י. אע"ג דאמרין כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור, לא דמי להכא דאפילו אם יראו אותו בביתו נושא בקופה לא מחזי כעובדא דחול

^[2] אלא ע"י שינוי. שם. טו. שאין דרכו בחול להרבות משאוי בביתו אלא מעט מעט הוא מוליכו למקום שירצה. שטיס. י. אע"ג דאמרין כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפי' בחדרי חדרים אסור, לא דמי להכא דאפילו אם יראו אותו בביתו נושא בקופה לא מחזי כעובדא דחול